

Ett helhetsperspektiv på branschens kompetenssäkring

Mathias Lundin, Svetskommissionen

Innehåll

- Industrin, arbetsmarknaden, skolan - läget
- Utbildning av kompetent personal för svetsning
- Förhållandet utbildning / validering resp. prövning av svetsare
- Validering av kompetens som verktyg för kompetensutveckling
- Aktiviteter för industrins kompetensförsörjning
- "Helhetsperspektiv"
- Frågor och diskussion

Svensk industrins behov – brist på kompetenta svetsare

- Företagen, Tillväxtverket, AF, Skolverket m.fl. vittnar om brist på svetsare
- Få som söker sig till yrkena – Industriyrkenas image, konkurrens från andra yrken ...
- Elevers fria val styr antalet utbildningsplatser
- Utredning om gymnasieskolan (Lars Stjernqvist, 2019)
- Räcker inte med vad skolan levererar till arbetsmarknaden
- I Sverige finns inget system för kompetensutveckling av yrkesverksamma
- Nya LAS-överenskommelsen - krav på kompetensutveckling i kommande kollektivavtal
- Det finns en övertro på svetsarprövningsintyg inom branschen
- Tillsammans – lösningar, driva på, sprida budskapet, öka attraktiviteten

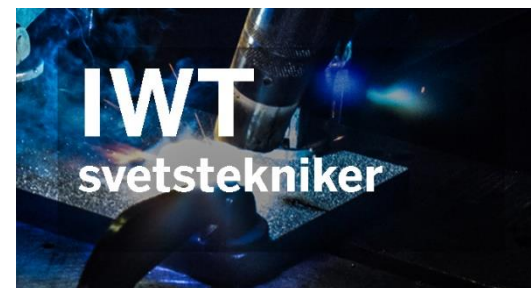
Siffror

- Skolverket: 55 % av 9e-klassarna bör välja yrkesutbildning för att tillgodose arbetsmarknadens behov
- 28 % av 9e-klassarna väljer yrkesutbildning på gymnasiet
- Drygt 20 % av 9e-klassare väljer SAM – Av eleverna från SAM har 40 % inte valt att gå vidare i utbildning efter 4 år
- 1,3 % av 9e-klassarna väljer Industritekniska programmet där svets är en del
- Ca 25 000 heltidssvetsare i Sverige (+ ca 225 000 som svetsar i sitt yrke)
- Genomsnittlig svetsare aktiv i produktion 25 år => 1000 svetsare/år
- Ca 400 gymnasieelever/år och lika mycket till från Vux och AF (nivå?)
- Det stora underskottet på kompetenta svetsare täcks idag till dels av utländsk arbetskraft (+ outsourcing till utlandet)

$$5x - 6 = 2 + x$$

Kvalitetssäkrade utbildningar

IW är branschens krav!

Kompetenta lärare, läromedel, lokaler, utrustning, kursplan, uppföljningsschema (systematiskt upplägg), examinering (teori, praktik), skrivna rutiner (kvalitetshandbok), involverad ledning etc

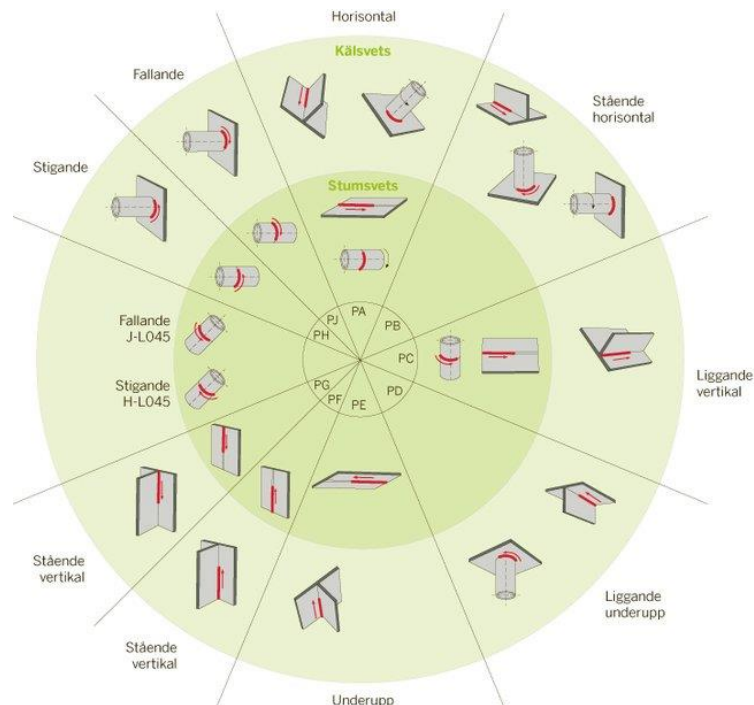
Prövning av svetsare (ISO 9606)

1. Svetsning av provstycke – ett arbetsmoment!

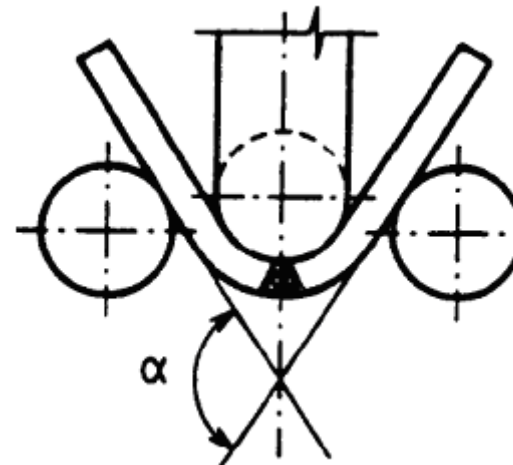
2. Provning av provstycke

3. Utfärdande av intyg

Väsentliga parametrar

Acceptanskrav

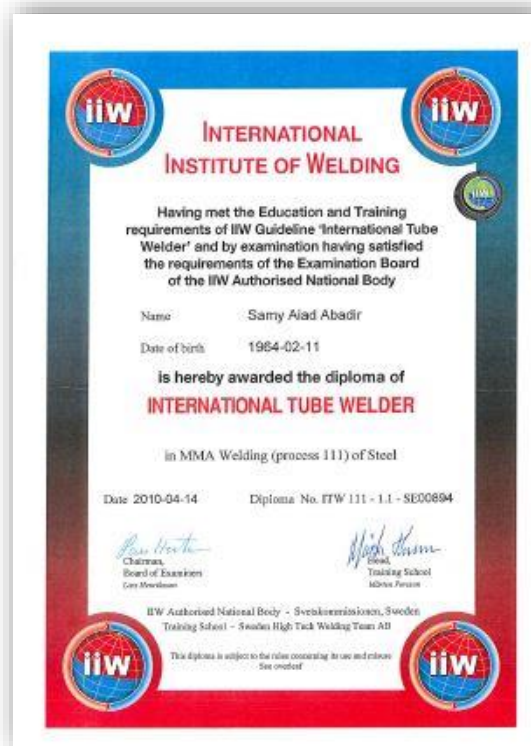
Mathias Lundin

Giltighetsområde

The image shows a sample of a welding qualification certificate (Svetsarprovning) issued by DEKRA. The certificate is titled 'Svetsarprovning' and 'Welder's Qualification Test Certificate' and references the standard 'SS-EN 287-1:2011'. It includes fields for the welder's name, date of birth, and the date of the test. The certificate also contains a table with technical details of the test, including the material, thickness, and the results of the test. The certificate is signed by the responsible official and includes the DEKRA logo.

Diplom

Livslångt utbildningsbevis
Yrkeskompetens – gjort många provningar
Följer svetsaren ("del av CV")

IW är branschens krav!

Kompetensbevis

Livslångt kompetensbevis efter
Validering* yrkesverksam (erfarenhet)
Följer svetsaren ("del av CV")

*Syfte även effektiv komplettering/
kompetensutveckling. Verktåg för individ,
företag, arbetsmarknad

Svetsarprövningsintyg

Är tidsbestämt – sker kontinuerligt
Prövning av ett arbetsmoment
Del av ett företags kvalitetssystem.

Kompetensbrist? Tre val

1. Rekrytera
 2. Självt utbilda ny personal från grunden
 3. Kompetensutveckla befintlig personal
- Alla är i första hand inne på att rekrytera sig ur problemet
 - Oftast ingen framförhållning eller systematiskt arbete kring kompetens
 - Den stora potentialen finns i kompetensutveckling hos redan yrkesverksamma
 - I Sverige finns inget system för det

”Problemet med det sjunkande skeppet är inte att det saknas folk i båten utan att alla i båten inte rör”

Verktyg för kompetenssäkring!

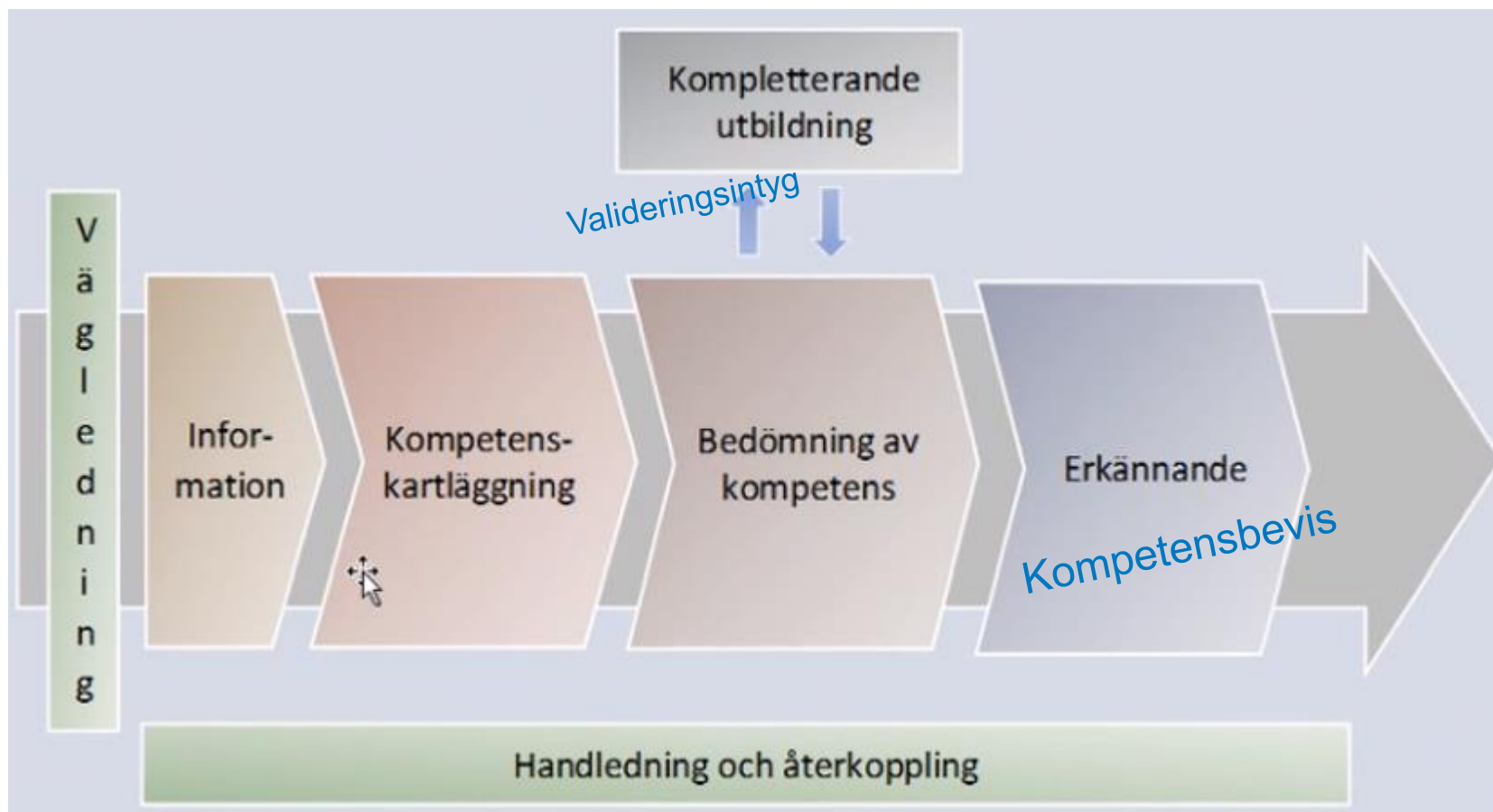
Validering = synliggöra, bedöma och ge värde åt kompetens oavsett på vilket sätt den inhämtats + möjliggöra progression

Vad och varför validering av kompetens?

- Personer med yrkesidentitet, yrkeserfarenhet
- strukturerad bedömning, värdering och dokumentation gentemot en väl definierad kvalifikation
- bättre synliggörande och tillvaratagande av kompetens
- verktyg för strategisk och systematisk kompetensutveckling för företag, och
- för identifiering av individers kompetensluckor före utbildning =>
- effektivare utbildningsinsatser
- höga arbetsmarknads-, närings- och utbildningspolitiska förväntningar på nyttan branschvalidering
- princip: synliggöra kompetens, erkänna kompetens, möjliggöra progression

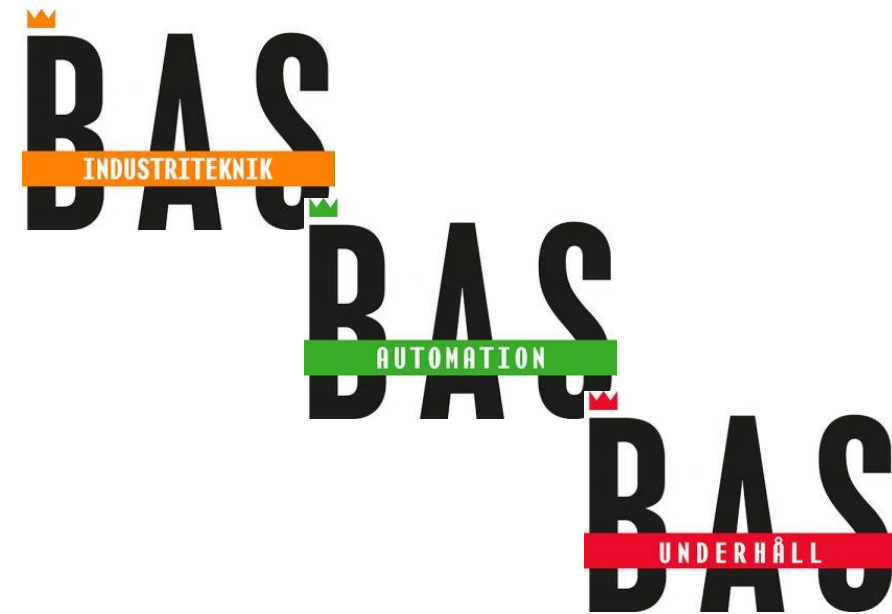
Färdigheter	(praktik)
Ansvar och självständighet	(praktik)
Kunskaper	(teori)

Valideringsprocessen – Individens väg genom en validering

Svensk Industrivalidering - Industriteknik Bas

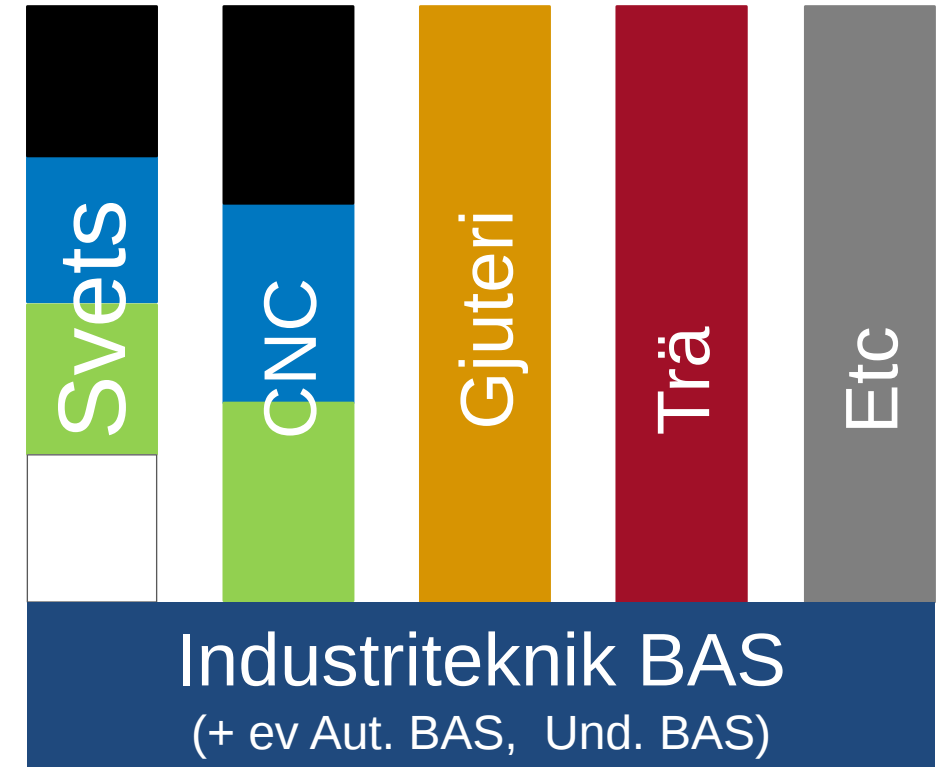
- Svetskommissionen en av 10 samverkande branscher
- Omfattar grundläggande kompetens för arbete inom industrin oavsett arbetsuppgifter och bransch
- 10 grundläggande teoretiska moduler prövas med onlineverktyg
- 1) Hälsa, miljö och säkerhet, 2) IT och automation, 3) Kvalitet, 4) Matematik, 5) Mätteknik, 6) Produktionsteknik ekonomi, 7) Ritningsläsning, 8) Engelska, 9) Svenska, 10) Underhåll
- Leder till ett:
 - Kompetensbevis om alla moduler klaras;
 - Valideringsintyg om en eller flera moduler underkänns
- <https://svenskindustrivalidering.se/industriteknik-bas/>

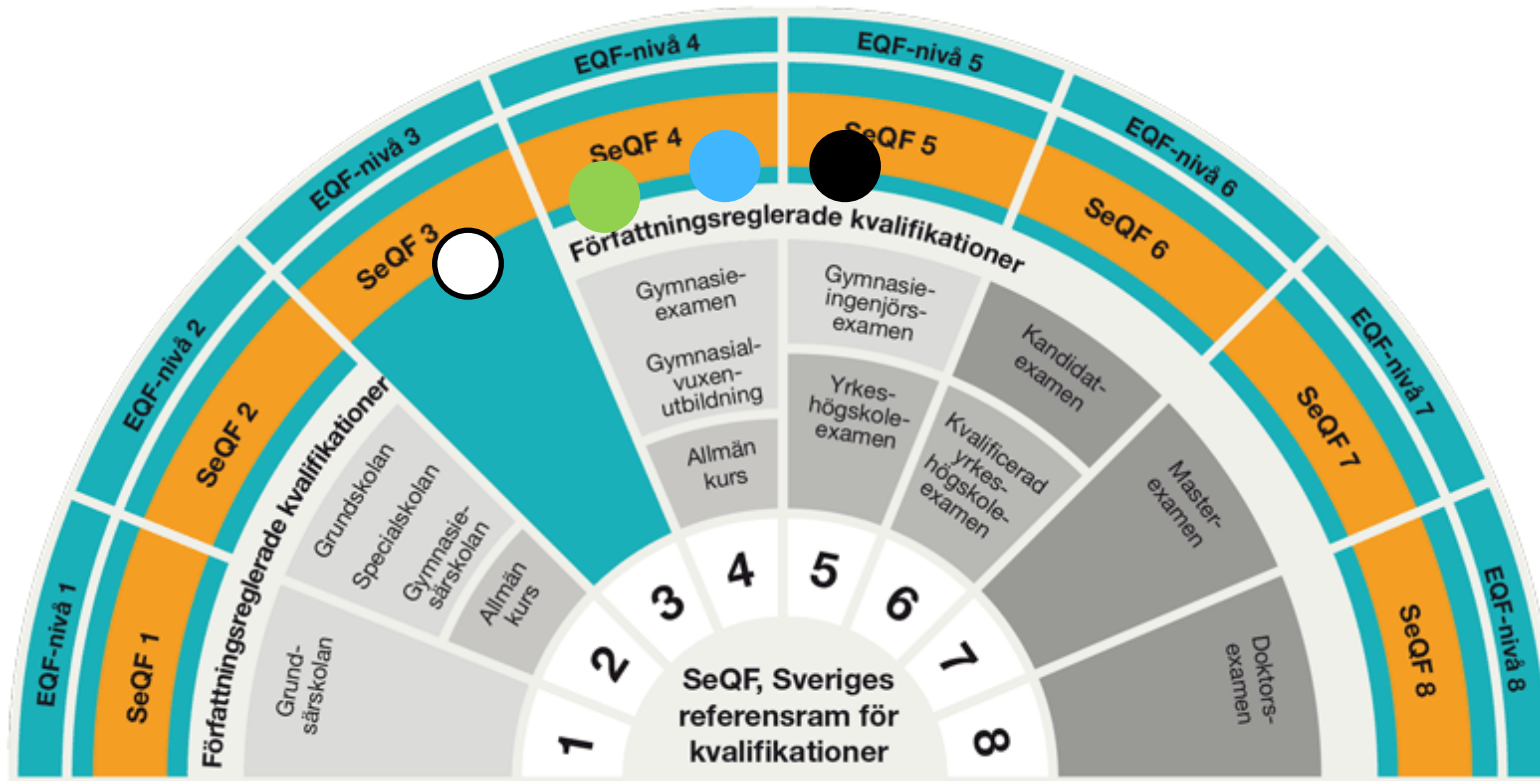
Validering av svetsare

- **Svets SVART** Driftsatt september 2022
- **Svets BLÅ** Driftsatt april 2022
- **Svets GRÖN** Driftsatt 2021
- **Svets VIT** Driftsatt 2020

www.svets.se/validering

SeQF - Sveriges referensram för kvalifikationer

EQF-nivå innebär den motsvarande nivån inom den europeiska referensramen för kvalifikationer.

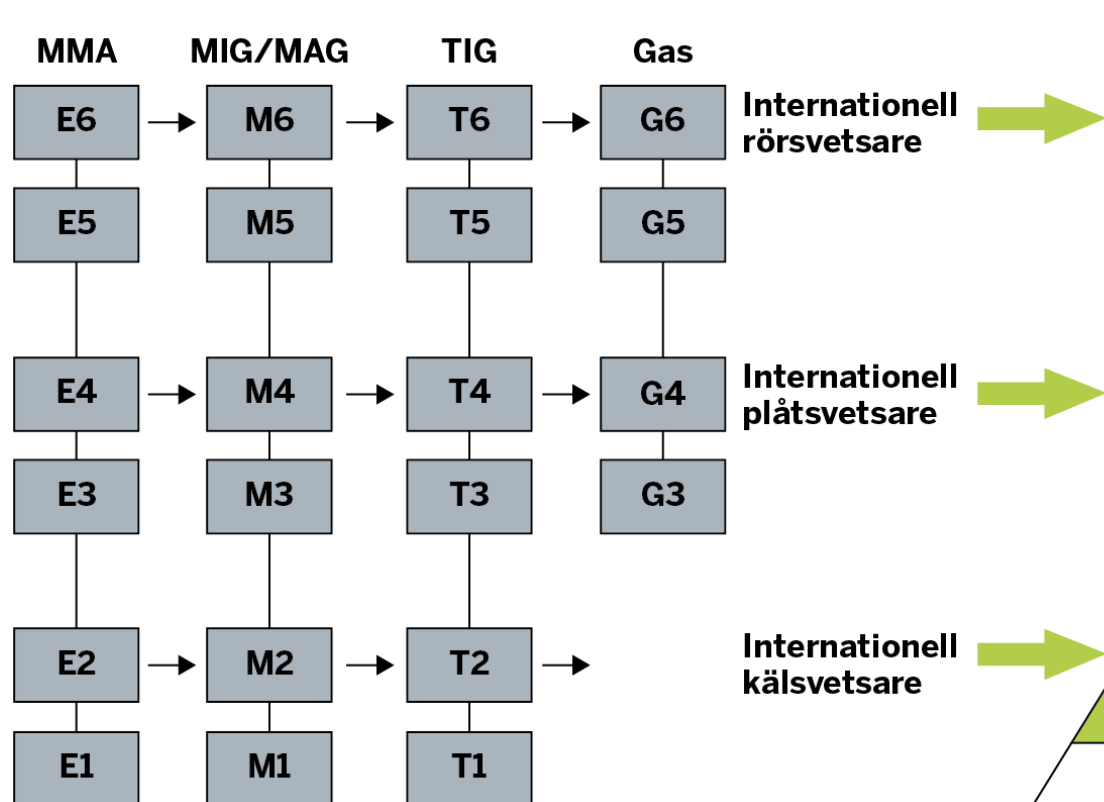
Kvalifikationer som nivåinplaceras av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Kvalifikationer inom SeQF som är nivåinplacerade av regeringen, se Förordning (2015:545), bilaga 2.

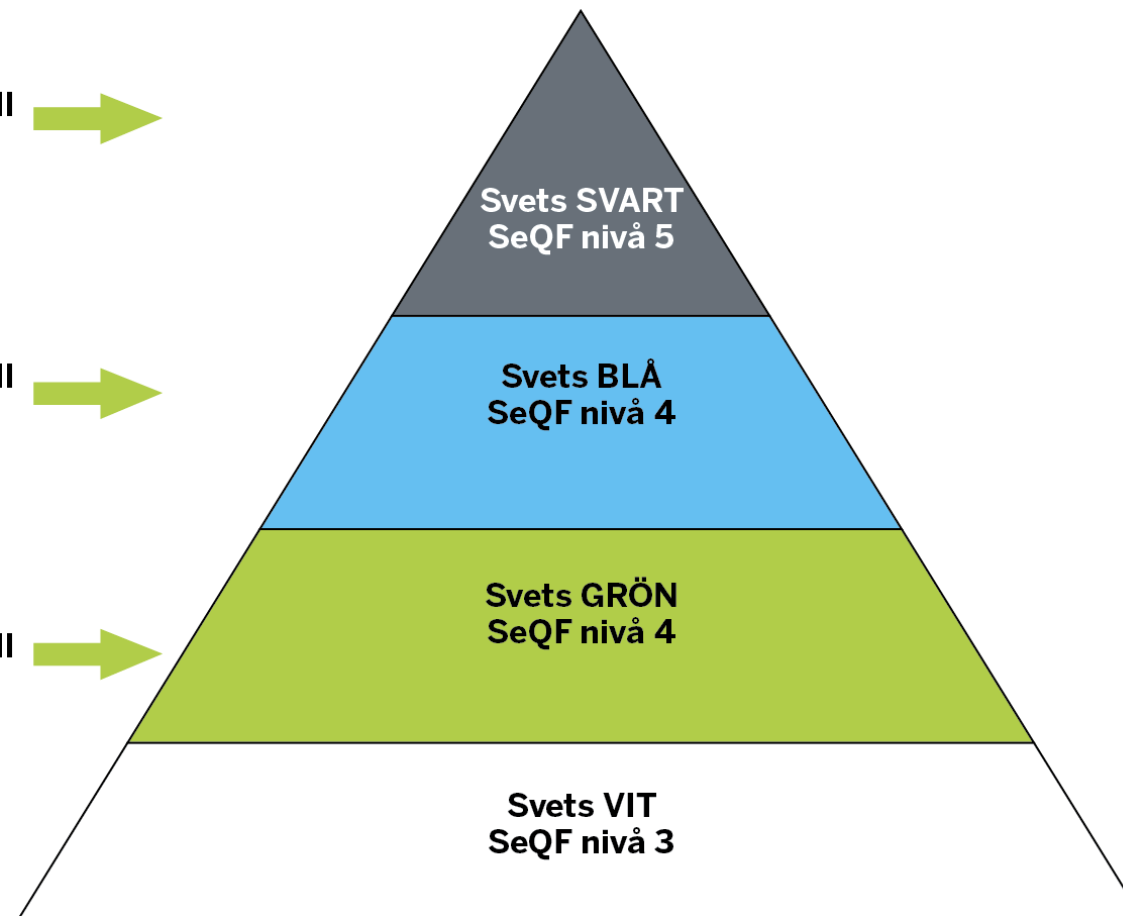
IW utbildningssystem

vs.

Validering av svetsare

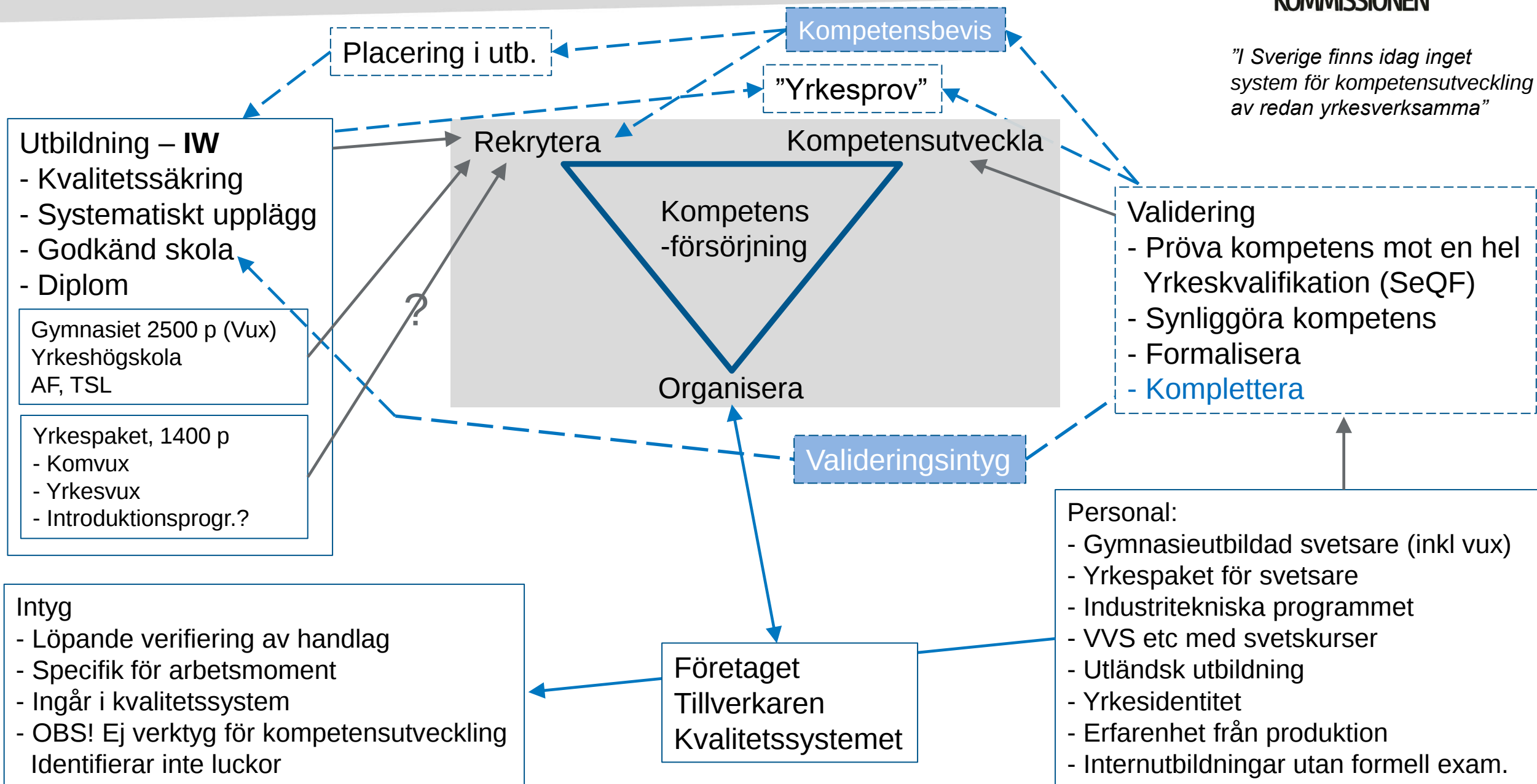
IW är branschens krav!

Behov av kompletterade utbildning efter validering

- Underkänd modul (valideringsintyg) → • kompletterande utbildning
- Svets VIT* – ”Enklare svetsning och miniminivå för tillträde till en verkstad” → • behöver kompletteras med utbildning till högre nivå
- Svets GRÖN* – ”Grundläggande nivå för svetsning av enklare stålkonstruktioner” → • inte riktigt i nivå med industrins generella behov och som behöver kompletteras med utbildning till en högre nivå
- Svets BLÅ* – ”Kvalificerad svetsning av stålkonstruktioner och byggsmede” → • täcker industrins generella behov, men behöver kompletteras om arbetsuppgifter omfattar avancerad svetsning
- Svets SVART* – ”Kvalificerad svetsning av tryckbärande anordningar, och avancerad industrisvetsning och montagesvetsning”

"I Sverige finns idag inget system för kompetensutveckling av redan yrkesverksamma"

Svetskommissionen/Branschen påverkar ...

- Skolverket (Nationella programrådet)
- Myndigheten för Yrkehögskolan, MYH
- Arbetsförmedlingen
- TSL
- Kommuner (Gymnasieskolan, Vux), SKR
- Kriminalvården
- Svensk Industrivalidering
- Samverkan andra branscher
- TeknikCollege
- Tillväxtverket
- Vinnova
- Parterna
- Politiken

Tack för visat intresse

Frågor / diskussion

www.svets.se/validering
www.svets.se/utbildning

IW är branschens krav!

Exempel aktiviteter/projekt

- Valideringsmodeller Svets BLÅ/SVART (t.o.m. 2022-Q1)
 - Utveckling digitaliserat läromedel och examinering (DQAS 2022)
 - Utveckling och anpassning för nyanlända svetsare (AF 2022)
 - Svetsoperatör – kvalifikationer & valideringsmoduler (MYH 2022-2023)
 - Samverkan, medverkan och påverkan:
 - SIV – Samverkansprojekt + Kompetenssäkrad individ
 - TSL – Kurser för omställning (korta) + krav på upphandling
 - MYH – Projekt BOSS + anslutning SeQF
 - Skolverket – Nationellt programråd + Ämnesbetyg
 - Arbetsförmedlingen – Kvalitetskrav vid upphandling (etablerat)
 - Teknikcollege – Kvalitetskrav på svetsutbildning (saknas idag) + projekt BAS-validering
-
- Svetskommissionen
projekt